

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, доцента
Кирди-Омелян Алли Григорівни
на дисертаційне дослідження Гурської Олени Олександрівни
«Формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців з
інформаційних технологій в освітньому середовищі технічного університету»,
подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

З огляду на сучасні воєнно-політичні та суспільно-економічні виклики, Україна, як й інші країни світу, відчуває нестачу фахівців з інформаційних технологій (ІТ), незважаючи на те, що ринок ІТ розвивається швидкими темпами. Враховуючи динаміку розвитку галузі, згідно із статистичними даними, потреби держави в ІТ-фахівцях (інженерах-розробниках комп'ютерного обладнання, системних адміністраторах, програмістах різних профілів, тестувальниках програмного забезпечення, розробниках сайтів, фахівцях з інформаційної безпеки та ін.) і надалі будуть рости. Очевидно, що задовольнити попит в ІТ-кадрах і скоротити диспропорцію в попиті та пропозиції висококваліфікованих фахівців, можна як за рахунок збільшення набору абітурієнтів, так і шляхом підвищення кваліфікації фахівців, перепідготовки, другої вищої освіти тощо.

Водночас, попри підвищений попит, приблизно одна третина випускників відповідних факультетів вітчизняних закладів вищої освіти не працевлаштовується за фахом. Отже, зусилля мають бути спрямовані не тільки на значне збільшення кількості, а й на поліпшення якості ІТ-фахівців, які випускаються університетами України.

Традиційна система професійної, і зокрема іншомовної, підготовки фахівців з інформаційних технологій не повністю відповідає потребам сьогодення, що зумовлює необхідність обґрунтування методологічних, теоретичних і методичних засад формування професійно важливих якостей майбутніх ІТ-фахівців у закладі вищої освіти. Саме це свідчить на користь

Вх. 57.12/69
Від 13.11.2019р.

актуальності запропонованого дисертаційного дослідження і забезпечує роботі О.О. Гурської беззаперечну наукову новизну.

У її дисертаційній роботі обґрунтовано визначено об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх ІТ-фахівців в освітньому середовищі технічного університету, предмет – організаційно-педагогічні умови формування професійно важливих якостей майбутніх ІТ-фахівців на основі інтеграції загальнопрофесійної та іншомовної підготовок в освітньому середовищі технічного університету. Чітко окреслено мету дисертаційного дослідження. Відповідно до мети визначено його завдання.

Цінним вважаємо практичне значення результатів дослідження, яке полягає у створенні сучасних навчально-методичних матеріалів: навчальних посібників, практикуму, комплексу ігрових, проєктних і проблемних завдань, спрямованих на формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців з інформаційних технологій під час іншомовної підготовки. Ці матеріали можуть бути використані для підготовки майбутніх ІТ-фахівців у вітчизняних технічних закладах вищої освіти, а також для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у ІТ-сфері.

Робота О.О. Гурської має чітку, продуману структуру. Крім вступу, в якому наявні всі необхідні елементи (актуальність і мета дослідження, наукова новизна роботи, джерела дослідження, теоретичне й практичне значення роботи, апробація дослідження), дисертація включає три розділи, висновків до кожного з них та загальні висновки.

Позитивним є те, що авторка розглянула потреби вітчизняного ринку в компетентних ІТ-фахівцях у контексті оцінки загальноекономічної ситуації (С. 55–56) та наголосила на необхідності переосмислення ролі іноземної мови у професійному становленні таких фахівців.

У роботі вдало визначено одну з найважливіших професійних якостей ІТ-фахівця – креативність – вміння виокремлювати проблему, успішно застосовувати свої знання і навички, знаходити оригінальні рішення в ситуаціях невизначеності, отримувати максимально продуктивний результат, ефективно використовувати час і ресурси, гнучко й адекватно змінювати непродуктивний

звичний стиль роботи і створювати новий, виходячи за межі звичок, стереотипів та обмежень (С. 85).

Вагомим здобутком є аналіз функціональних обов'язків фахівців з інформаційних технологій (мережевого адміністратора, програміста, системного аналітика), зроблений дисертанткою, та відповідних професійно важливих якостей, притаманних такій професійній діяльності (С. 51–52).

На увагу заслуговує експериментальна перевірка основних положень і висновків дисертаційного дослідження, результати якого узагальнено в 14 таблицях, 7 рисунках та 10 додатках.

Відзначаючи досить високий науковий рівень дисертації, ми хотіли б висловити окремі міркування, які, на нашу думку, поліпшили б якість роботи:

1. У розділі 1 «Теоретико-методологічні аспекти формування професійно-важливих якостей майбутніх фахівців з інформаційних технологій в освітньому середовищі технічного університету» дисертантка визначила теоретико-методологічну основу свого дослідження та обрала відповідні наукові підходи: особистісно-орієнтований, діяльнісний, інтегрований, системно-синергетичний, компетентнісний, рефлексивний та комунікативний.

Дослідниця слушно зазначила, що на сьогодні все більшої значущості набувають особистісні аспекти освіти, а результат освіти – це не лише накопичена когнітивна система та діяльнісні характеристики особистості, це обов'язково загальнокультурні цінності (С. 29), а в контексті підготовки фахівця важливі тенденції професіоналізації та аксіологізації, які визначають важливість особистісного і професійного розвитку та їх результату (С. 38) тощо. На жаль, дисертанткою не застосовано аксіологічний підхід, який дав би змогу розглянути формування професійно-важливих якостей майбутніх ІТ-фахівців у контексті загальнолюдських, національних і професійних цінностей.

2. Вважаємо, що зміст роботи значно покращився б за умови розкриття дослідницею зарубіжного досвіду формування фахівців з інформаційних технологій, зокрема їх професійної та іншомовної підготовки. Адже натепер згідно рейтингу “The QS World University Rankings: Computer Science & Information Systems” найкращими закладами вищої освіти з підготовки фахівців

у галузі інформаційних технологій є університети США (Массачусетський інститут технологій, Стенфордський, Каліфорнійський, Гарвардський університети та ін.), Великої Британії (Оксфордський і Кембриджський університети), Швейцарії, Сингапуру, Канади. Також варто було б передбачити такий напрям дослідження серед перспектив наукових пошуків дисертантки.

3. На стор. 64 дисертації авторка слушно зазначає, що ефективним механізмом забезпечення високої якості освітнього процесу має бути зворотний зв'язок з роботодавцями та провідними ІТ-компаніями, які формують сучасні вимоги до професійних знань і здібностей майбутніх ІТ-фахівців, а також здатності до їх подальшого професійного росту.

Тому зміст роботи, на наш погляд, значно покращився б за умови більш ґрунтовного вивчення потреб працедавців – вітчизняних державних установ та провідних компаній, які запрошують на роботу фахівців з інформаційних технологій. Цьому питанню можна було б присвятити окремий пункт у першому розділі дисертації, а не обмежуватися кількома сторінками (С. 43, 54–55).

4. У підрозділі 2.2, який має назву «Експериментальна методика формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців з інформаційних технологій», дисертантці варто було б чітко окреслити всі складники такої методики: цілі, зміст, методи, форми, засоби тощо.

Висловлені зауваження не є принциповими для загальної позитивної оцінки дисертації, зміст якої відображено у 25 наукових працях: 6 статтях – у вітчизняних наукових фахових виданнях, із них 4 статтях у наукових виданнях, зареєстрованих у міжнародних наукометричних базах; 1 статті – у Scopus; 2 – статтях у закордонних наукових виданнях. Автореферат і наукові праці з проблем дисертації О.О. Гурської повністю відповідають спостереженням, узагальненням і висновкам, зробленим у поданому для захисту дослідженні.

Є підстави стверджувати про наукову зрілість дисертантки, здатність до системного вивчення різних аспектів досліджуваних явищ і процесів. Робота Гурської Олени Олександрівни має теоретичне й практичне значення.

Таким чином, і за важливістю поставлених завдань, і за тим внеском, який робить ця дисертація в удосконалення професійної та іншомовної підготовки майбутніх ІТ-фахівців, дисертація О.О. Гурської «Формування професійно важливих якостей майбутніх фахівців з інформаційних технологій в освітньому середовищі технічного університету» цілком заслуговує того, аби рекомендувати спеціалізованій ученій раді Д 26.062.15 у Національному авіаційному університеті присудити їй авторці науковий ступінь кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти.

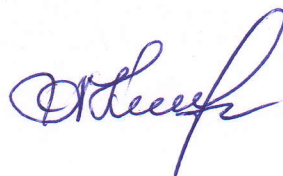
Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент,

професор кафедри спеціальної

іншомовної підготовки

Академії зовнішньої розвідки України

А.Г. Кирда-Омелян

*Підпис завірено
Генерал
команди*

О. Кононенко